

***BOLESTI ZAVISNOSTI I MOGUĆNOSTI
PREVENTIVNOG DJELOVANJA.***

Prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije, ***zavisnost od psiho-aktivnih supstanci – (droga) je posebno duševno, a ponekad i fizičko stanje organizma koje nastaje djelovanjem sredstva koje stvara zavisnost na organizam i reakcije organizma na njega. Karakteriše ga doživljaj prinude da se povremeno ili redovno uzima psihoaktivnu supstanca koji stvara zavisnost, i to u namjeri da se doživi njegov željeni efekat ili da bi se izbjegle neugodnosti zbog ne uzimanja tog sredstva.***

U slučaju zavisnosti **česta je pojava tolerancije što znači da zavisna osoba mora da unosi sve veće doze** supstance jer prethodne (manje) doze više nemaju efekta, ili ga nemaju u dozi koja joj je potrebna. **Tolerancija prema jednoj psihoaktivnoj supstanci istovremeno znači i toleranciju prema svim supstancama iz iste grupe psihoaktivnih supstanci.**

Podjela psihoaktivnih supstanci

Psihoaktivne supstance svrstavaju se u tri velike grupe, zavisno od njihovog dejstva na mozak i nervni sistem.

-Depresori - alkohol, sedativi i opijati djeluju na mozak tako da dovode do pospanosti, globalnog usporavanja psihomotornih aktivnosti, opuštenosti, osjećaja smirenosti, a takođe i snižavaju aktivnosti vitalnih centara za rad srca i disanja.

-Stimulansi - kokain, krek, amfetamini, ekstazi, kanabis, djeluju stimulativno na psihomotornu aktivnost, daju osjećaj povećane snage, sreće, samopouzdanja, obećaj gubitka zamora, odsustva straha, ubrzavaju rad srca, podižu krvni pritisak.

-Halucinogeni - LSD, meskalin i različiti sintetski proizvodi, dovode do stanja izmijenjenog opažanja sa pojavom halucinacija, promijenjenog osjećaja za vrijeme, prostor, kao i promijenjenog doživljaja sebe i okoline.

Oblici zavisnosti

Psihička zavisnost - pojava ***kada optimalno tjelesno i duševno stanje i funkcionisanje osobe počinje da zavisi od uzimanja psihoaktivne supstance*** - (droge). Stvara se zato što ***psihoaktivna supstanca u toku određenog vremena izaziva neko prijatno ili posebno stanje, stvara naviku da se ono uspostavlja ponavljanim uzimanjem supstance.***

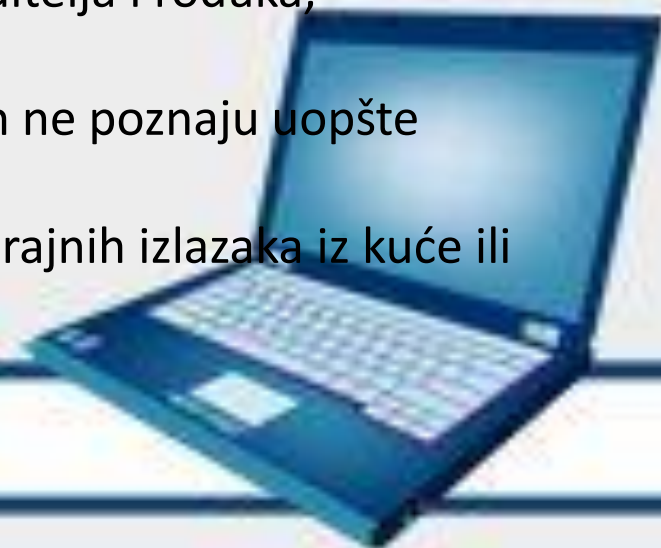
Fizička zavisnost - promijenjeno stanje organizma koje ***postaje vidljivo posle prestanka unošenja psihoaktivne supstance koji prouzrokuje zavisnost. Manifestuje se fizičkim poremećajima koji se jednim imenom nazivaju apstinencijalni sindrom (apstinencijalna kriza).***

Faktori rizika za uzimanje psihoaktivnih supstanci (droga, alkohola ili medikamenata)

- Haotično funkcionisanje porodice, naročito ako roditelji i sami zloupotrebljavaju alkohol, droge ili medikamente ili se kockaju.
- Neuspjeh roditelja da postave pravila ponašanja u porodici.
- Nedostatak vezanosti, topline i dobre komunikacije između djece i roditelja.
- Izuzetna stidljivost ili agresivno ponašanje djeteta u kući, školi i okruženju.
- Loš uspijeh u školi.
- Odsustvo vještine komunikacije u društvu vršnjaka.
- Druženje sa djecom koja su sklona socijalno devijantnom ponašanju.
- Sredina koja toleriše uzimanja droga, alkohola i sl.

Opšti znaci i simptomi korišćenja psihoaktivnih supstanci(droga, alkohola ili medikamenata)

nagle promjene ponašanja u odnosu na odlaske u školu ili na posao, česti izostanci, lošiji rezultati rada ili lošije ocjene, neuobičajeni ispadi u ponašanju ili napadi bijesa, napetost i razdražljivost, veća neodgovornost prema obavezama nego ranije, krupne promjene stavova i sistema vrijednosti, zapušten izgled, nošenje naočara za sunce u neodgovarajuće vrijeme, nošenje odjeće sa dugim rukavima čak i po toplom vremenu, druženje sa osobama koje uzimaju droge, neuobičajene i česte pozajmice novca od prijatelja, roditelja i rođaka, krađa novca u kući ili na poslu, druženje sa osobama o kojima roditelji malo znaju ili ih ne poznaju uopšte česti tajanstveni telefonski razgovori, pokušaji da se sakriju od roditelja razlozi čestih kratkotrajnih izlazaka iz kuće ili dolazaka nepoznatih osoba u kuću, itd.

Ciljevi liječenja:

1 Opšti ciljevi:

Prvi i osnovni cilj liječenja je uspostavljanje apstinencije. Nažalost, mnogi ljudi koji pokušavaju da pobjegnu iz sveta droge smatraju da je ovo jedini cilj i da je samim tim liječenje gotovo. Istina je potpuno drugačija. Apstinencija uslov bez koga se ne može. ***Tek uspostavljanjem kvalitetne apstinencije počinje pravi proces liječenja, a to je liječenje psihe i rad na promjeni „narkomanske ličnosti” i narkomanskog ponašanja.***

Sljedeći cilj predstavlja ublažavanje ili potpuno saniranje zdravstvenih problema koji su nastali upotrebom droga.

Naredni korak je rješavanje socijalnih, profesionalnih i drugih svakodnevnih problema (problemi u školi, posao i slično). ***Izuzetno važna aktivnost koja praktično počinje od prvog dana liječenja je rad na rješavanju porodičnih problema i odnosa, kao i popravljjanje odnosa sa okolinom.***

Faktori koji smanjuju rizik od uzimanja narkotika

Dobra povezanost među članovima porodice.

Roditelji koji znaju čime se djeca bave i sa kim se druže.

Jasna i dosljedna pravila ponašanja svih članova porodice.

Roditelji aktivno učestvuju u svakodnevnim aktivnostima svoje djece.

Dobar uspjeh u školi, prihvatanje savjeta starijih (roditelja, rođaka, profesora i dr.).

Osjećaj uklapljenosti u porodicu i okruženje.

Uloga tjelesne aktivnosti u prevenciji bolesti zavisnosti

Tjelesna aktivnost treba da bude sastavni dio života

svakog pojedinca a ne samo preventiva i lijek za određene

zdravstvene probleme. Izbor sporta kojeg volimo biće

dodatna motivacija za njegovo redovno upražnjavanje. Cilj

primjene fizičke aktivnosti nije ekstremno iscrpljivanje već

osjećaj ugodnog umora i prijatnosti. Fizička aktivnost daje

nam i mogućnost da budemo u društvu drugih osoba, što

potpomaže učvršćivanju porodičnih veza, izgradnji boljih

društvenih odnosa i osjećaja pripadnosti grupi. Ovo se

posebno odnosi na mladu populaciju koji u grupi vršnjaka,

zdravlje i zdrav duh stavljaju ispred svega a posebno

zlopotrebe droga i drugih toksikomanija.

Fizička kondicija se stiče u mladosti i održava u toku života. Na takav način pomaže se zadržavanju snage, omogućuje tijelu da funkcionira na idealan način, pomaže u prevenciji oboljenja i oštećenja te daje važan doprinos rehabilitaciji. Osim toga, dobar način ishrane i fizička aktivnost imaju sinergistički efekat na dobro zdravlje. Zajednička fizička aktivnost ima pozitivne uticaje na jačanje porodičnih odnosa i društvenih kontakata, a istovremeno i na poštovanje prema životnoj okolini.

Osim toga primjena fizičke aktivnosti, posebno u mladoj populaciji je preventivna mjera za zloupotrebu duvana, alkohola i droga. Mladima se pruža mogućnost da popune svoje slobodno vrijeme na mnogo konstruktivniji način od sjedenja u kafićima gdje su izloženi riziku konzumacije cigareta, alkohola ili droga.

Alkoholizam

Štetna upotreba alkohola ima značajan uticaj na javno zdravlje, budući da predstavlja globalni problem koji kompromituje kako individualni razvoj, tako i razvoj društva. Štetne posljedice koje alkohol prouzrokuje sežu daleko van okvira fizičkog i psihičkog zdravlja samog konzumenta - alkohol nepovoljno utiče na zdravlje i dobro stanje članova njegove porodice, na osobe iz njegovog okruženja, radne sredine - uticaj štetne upotrebe alkohola seže duboko u srž samog društva.

Hronična, prekomjerna upotreba alkohola uzrokuje oštećenje nervnog sistema, probavnog sistema, izaziva metaboličke poremećaje, vitaminske deficite, jedan je od činilaca rizika za hipertenziju i moždani udar, kardiomiopatiju, oštećuje polne žlijezde i narušava hormonsku regulaciju, a smatra se i da je jedan od stimulišućih faktora nastanka maligniteta. Kako se alkohol metaboliše preko jetre, pretjerana upotreba **oštećuje jetru** prvo reverzibilno, da bi se nakon hronične prekomjerne upotrebe razvila ciroza jetre, koja je i najčešći uzrok smrti kod hroničnih ekcesivnih konzumenata alkohola.

Alkohol značajno ugrožava porodicu konzumenta - povećan je rizik od nefunkcionalnosti porodice usljed poremećenih bračnih i porodičnih odnosa, prisutno je verbalno i fizičko nasilje u različitim oblicima, ove porodice su podložnije siromaštvu i socijalnom slabljenju, djeca su u njima u pojačanom riziku od roditeljskog zanemarivanja i zlostavljanja. Pored toga, djeci se prezentuje pogrešan uzor ponašanja u porodici, što može imati posljedice i na sljedeće generacije.

Na *ekonomskom nivou*, procjenjuje se da troškovi uzrokovani štetnom upotrebom alkohola iznose između 2% i 5% ukupnog bruto nacionalnog dohotka - usljed smanjenja ili gubitka produktivnosti zbog učestalih zdravstvenih problema, smanjenja prihoda usljed bolesti ili smrti, kao i povećanih troškova liječenja bolesti i stanja povezanih sa alkoholom. Ipak, vjerovatno se najznačajniji socijalni uticaji konzumacije alkohola ogleda u kriminalu i nasilju, što cjelokupnom društvu pravi velike štete.

HVALA NA PAŽNJI !